

Asia: VN/2575/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Vastaajataho:

Järjestö, työnantajat/työntekijät

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistaminen

1a) Hyvinvointialueen olisi esityksen mukaan yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava *alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä*. Onko ehdotus mielestänne tarkoituksenmukainen kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistamiseksi?

Kyllä [Yhteistyöryhmän muodostaminen on mielestämme tärkeää yhteistyön varmistamiseksi. Kuitenkin monen rakenteen luominen tuo aina vaaran, että toimintaa suunnitellaan liian kaukana arkityöstä. Opiskeluhuollon ohjausryhmän olisikin hyvä laatia yhteistyömallit suhteessa sekä kunnan että hyvinvointialueen toimijoihin. Esitämme, että tässä yhteistyöryhmässä tulee olla riittävästi asiantuntemusta opiskeluhuollollisiin kysymyksiin ja olisi tärkeää säädettäisiin tarkemmin, keitä ryhmään voi kuulua. Huomiona lisäksi, että koulutuskuntayhtymillä (esim. Keuda Uudellamaalla) malli on haasteellinen, jos oppilaitos on useamman kunnan ja/tai hyvinvointialueen alueella.]

1b) Millä taholla tulisi käsityksenne mukaan olla vastuu alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän muodostamisesta?

Huomioitanne [Kysymykseen on haastavaa vastata, kun ei ole tiedossa, mihin opiskeluhuolto hyvinvointialueella sijoittuu. On kuitenkin tärkeää, että koulutuksen järjestäjällä on edelleen yhtäläinen vastuu tehdä yhteistyötä. Näemme vaarana, että kun toiminta siirtyy hyvinvointialueelle, opetuksen järjestäjällä ei välttämättä ole enää niin suurta intressiä ja asiantuntemusta toiminnan suunnitteluun, esim. työhuonekysymyksessä. Kuntaan tulee jättää asiantuntija, jonka vastuulla on opiskeluhuollon asioiden esillä pitäminen kunnan organisaatiossa.]

2) Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulisi laatia opiskeluhuollon toteuttamiseksi *kunnan opiskeluhuoltosuunnitelma*, joka liitettäisiin lastensuojelulain (417/2007) 12 §:n mukaiseen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Onko esitys mielestänne tarkoituksenmukainen?

Kyllä [On tärkeää, että opiskeluhooltosuunnitelma tehdään joka kunnassa, jotta kunnan erityispiirteet voidaan ottaa huomioon. On tärkeää, että kunta on aktiivisesti mukana laatimassa suunnitelmaa, koska opiskeluhoolto on kuntaan jäävän tehtävä eli koulutuksen tukipalvelu. Joissain kunnissa tosin voi olla niin, että kunta järjestää perusopetuspalvelut, ja toisella asteella onkin koulutuskuntayhtymä. Olisi siis mielekästä, että koulutuskuntayhtymä tekee oman opiskeluhooltosuunnitelman ja kunnat tekevät omansa niiltä osin, kun itse vastaavat toiminnasta. Voisi olla siis järkevää, että rajausta ei tehtäisikään kunnittain, vaan opetuksen järjestäjittäin.]

3) Hyvinvointialueella tulisi olla *alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma*. Se valmisteltaisiin alueellisessa opiskeluhoollon yhteistyöryhmässä ja hyväksyttäisiin hyvinvointialueen aluevaltuustossa. Alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma liitettäisiin lastensuojelulain 12 §:ssä tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Huomioitanne esityksestä?

Kokonaisuudessaan uudistus tulee lisäämään hallinnollista ja osin päällekkäistä työtä monella eri toimijalla. Kuka kokoaa nämä hyvinvointialueen opiskeluhooltosuunnitelmat?

4) Mikäli esitys ei mielestänne riittävästi huomioi erilaisia opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä, kuten esimerkiksi ne, jotka toimivat useamman kunnan alueella tai yksityiset koulutuksen järjestäjät, millä tavoin muuttaisitte esitystä?

Koulutuskuntayhtymien osalta olisi hyvä huomioida se, että ne saattavat toimia monen eri kunnan tai hyvinvointialueen alueella. On tärkeää, että kunta/hyvinvointialueen suunnittelun lisäksi huomioidaan se, että koulutuskuntayhtymän oppilaitoksen osalta on tarpeen suunnitella opiskeluhooltotyötä myös oppilaitostasoisesti, eivätkä eri suunnitelmat saisi olla ristiriitaisia tavoitteiltaan.

5) Hyvinvointialue järjestää opiskeluhooltopalvelut 1.1.2023 alkaen. Näettekö, että opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on yhdessä hyvinvointialueen kanssa edellytykset huolehtia oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaisesti siitä, että opiskeluhoollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus?

Ei [Alueelliset erot ovat suuria, mutta isoissa kunnissa, joissa yhteisöllisen työhön on panostettu pitkään, on riski, että hyvinvointialueelle siirtymisen myötä työtä aletaan ohjata liikaa korjaavan yksilötyön suuntaan. Opiskeluhooltolain tultua voimaan v. 2014 on rakennettu systemaattisesti yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten kanssa, ja siirtyminen terveydenhuollon toimintaympäristöön vaarantaa tätä työtä. Päättäntävallan siirtäminen pois koulutuksen järjestäjiltä hyvinvointialueelle voi pahimmillaan vaarantaa koulutuksen järjestäjän mahdollisuuden aidosti osallistua toiminnan suunnitteluun. Koska terveydenhuollon fokus on yksilöiden hoitamisessa, on vaarana, että yhteisöllinen työ jää vähemmäksi hyvinvointialueen ohjauksessa. Tällaisessa tilanteessa koulujen kokemus tulee olemaan, etteivät ne saa enää opiskeluhoollon apua arjen koulutyöhön. Kunnat saattavat reagoida tähän rakenteista johtuvaan ongelmaan alkamalla palkata muiden kuin opiskeluhoollon ammattiryhmien edustajia paikkaamaan syntynyttä vajetta. Jos opiskeluhoollon rooli hoitavana tahona korostuu, ei välttämättä enää nähdä tarpeellisenä, että työntekijät työskentelisivät kouluilla, ja koulut eivät ole halukkaita enää tarjoamaan työtiloja opiskeluhoollon työntekijöille. Näiden syiden vuoksi on tärkeää, kuntien sivistystoimien rooli säilytetään aktiivisena opiskeluhooltotyön suunnittelun osalta.]

Opiskeluhoollon yksilökohtaisen työn kirjaaminen, rekisterinpito ja tietosuoja

6) Esityksessä täsmennetään opiskeluhuollon kirjaamiseen, rekisteröintiin ja tietojen salassapitoon liittyviä oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännöksiä. Huomioitanne esityksestä?

Kokonaisuudessaan ohjeiden selkiyttäminen ja tarkentaminen nähdään hyvänä asiana.

Yksilökohtaisen opiskeluhuoltorekisterin rekisterinpitäjäksi ehdotetaan hyvinvointialuetta. Esim. koulutuskuntayhtymä Keuda toimii useamman hyvinvointialueen alueella. On tärkeää pohtia, toimiiko suunniteltu ratkaisu tällaisissa tapauksissa.

7) Miten arvioisitte esitysluonnosta tietosuojasääntelyn näkökulmasta?

Opiskeluhuolto ja opetushenkilöstö viestivät paljon sähköisesti, ja nykyiselläänkin on suuri ongelma, miten salassa pidettävistä opiskelija-asioista voidaan viestiä sähköisesti. Opiskeluhuollon siirtyessä hyvinvointialueelle, olisi paikallaan määritellä laissa myös se, miten sähköinen tiedonkulku tällä rajapinnalla hoidetaan. Esim. pitäisi määritellä, mihin oppilaan koulunkäyntiin liittyviin tietoihin opiskeluhuollon työntekijöillä jatkossa on pääsy. Muun muassa kolmiportaisen tuen asiakirjoja on tähän asti työstetty moniammatillisesti. Oppilaiden poissaolotiedot sekä arvosanat ovat kokonaistilanteen arvioinnin ja opiskeluhuollollisen tuen järjestämisen kannalta olennaista tietoa.

Opiskelija- ja oppilashuoltolain mukaan yhteisöllinen työ on opiskeluhuollon ensisijainen toteuttamismuoto. Hyvinvointialueella käytettävään tietojärjestelmään siirtyminen aiheuttaa sen, että yhteisöllinen opiskeluhuoltotyö jää kirjaamatta ja sen johdosta näkymättömiin. Pelkomme on, että hyvinvointialueella työsuoritteita ryhdytään seuraamaan, laskemaan ja vertailemaan. Kirjausjärjestelmät painottavat yksilötyötä. Oppilashuollon työn luonne ja tekemisen tavat täytyy huomioida tietojärjestelmissä. Esimerkiksi opettajien ja vanhempien konsultaatiot ilman opiskeluhuollon yksilöasiakkuutta ovat tärkeä osa koulupsykologin työtä, samoin kuin ryhmä- ja luokkakohdaiset interventiot, joita ei voida kirjata yksittäisen oppilaan asiakkuuteen.

Tietojärjestelmän vaihtumisessa on myös muita sisällöllisiä ongelmia opiskeluhuollon työn luonteeseen nähden: opiskeluhuollon toimijoiden toteuttama työ on hyvinvointia edistävää, eikä sairauksien hoitoon keskittyvää. Tämä näkemysero voi sosiaali- ja terveyspuolelle siirryttäessä muodostua ongelmalliseksi esimerkiksi siitä näkökulmasta, miten matalalla kynnyksellä jatkossa koulupsykologi- ja kuraattoripalveluihin ohjaututaan. Lisäksi esimerkiksi huomio lukuisista psykologikäynneistä yksittäisen oppilaan tiedoissa voi muodostaa harhaanjohtavan käsityksen oppilaan mielenterveydestä tai sen horjumisesta, jos kyse onkin ollut lähinnä hyvinvointia tukevista tai oppimiseen liittyvistä käynneistä. Myös sosiaali- ja terveyshuollon toimijoille olisi suunnattava koulutuksia opiskeluhuoltotyön erityisluonteisuuteen liittyen. Opiskeluhuollon toimijoiden oppilaiden hyvinvointiin keskittyvä arvo- ja näkemyspohja ei ole muutettavissa tietojärjestelmää vaihtamalla. Jatkossa olisikin tärkeää määritellä, miten opiskeluhuollon pääpainopisteenä oleva yhteisöllinen työ, konsultaatiot sekä luokkiin ja ryhmiin kohdistuvat interventiot (psykologin tekemä ei terveydenhuollollinen työ) saadaan näkyviksi, koska niitä ei voida tai ei ole mielekästä kirjata oppilaiden yksilökohtaisiin potilastietoihin terveydenhuollon tietojärjestelmissä.

8) Opiskeluhuollon siirtyessä hyvinvointialueelle tulee myös opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien kirjaamat asiakastiedot tallentaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin eli Kanta-palveluihin. Kanta-palveluihin liittymisen määräaajoista säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä. Psykologien tietojen tallentaminen tulisi aloittaa heti hyvinvointialueiden

aloittaessa. Sosiaalihuollon ja kuraattorien liittymisvelvoitteen määräaika on 1.9.2024. Arvioitko tarvittavien muutosten olevan mahdollisia näiden määräaikojen puitteissa?

Muita huomioitanne

Muut huomiot esityksestä

9) Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16 §:n mukaan oppilaitoksen työntekijän tulee olla yhteydessä opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin, jos oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan opiskeluhoollon psykologi- tai kuraattoripalveluja. Esityksessä ehdotetaan, että yhteydenotto opiskeluhoolltopalveluihin koskisi psykologin ja kuraattorin palveluiden lisäksi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin ja terveydenhoitajan palveluja. Yhteydenotto tapahtuisi jatkossa yhteisymmärryksessä oppilaan tai opiskelijan kanssa. Huomioitanne esityksestä?

Näemme hyvänä, että jatkossa opiskeluhooltoon ohjaamiseen tarvitaan oppilaan/opiskelijan suostumus. On tärkeää, että tuetaan oppilaan / opiskelijan osallisuutta ja autonomiaa tuen järjestämisessä. Edelleen näemme tärkeänä, että opettajien roolia selkiytetään ohjausvastuullisena tahona, vaikka ohjausta ei jatkossa voi tehdä ilman oppilaan /opiskelijan suostumusta.

Sivulla 24 todetaan, että "Mikäli lapsi tai nuori kieltäytyisi yhteydenotosta opiskeluhoolltopalveluihin, lapsen tai nuoren auttamiseksi ja tukemiseksi olisi löydettävä jokin muu keino. Täten työnantajan tulisi huolehtia opetushenkilökunnan riittävästä ohjeistuksesta sellaisen tilanteen varalle, jossa lapsi tai nuori kieltäytyy yhteydenotosta opiskeluhoolltopalveluihin." Lisäksi sivulla 31 esitetään, että "Mikäli lapsi tai nuori kieltäytyisi yhteydenotosta, häntä ei saisi jättää vaille riittävää tukea. Sen sijaan lapsen tai nuoren tilanteesta huolestuneen tulisi arvioida tarve ottaa yhteyttä lapsen tai nuoren huoltajiin tai muuhun lailliseen edustajaan. Työntekijän tulisi harkita myös muita keinoja lapsen tai nuoren auttamiseksi. Vaikka alaikäinen kieltäisikin yhteydenoton opiskeluhoolltopalveluihin, oppilas- ja opiskelijahuoltolain 18 §:n perusteella alaikäinen ei voi välttämättä kieltää ottamasta yhteyttä huoltajaan tai muuhun lailliseen edustajaan." Tämä ei kuitenkaan olisi kaikissa tilanteissa välttämättä riittävä keino tilanteen selvittämiseksi, sillä myös huoltaja saattaa kieltäytyä tarjotuista palveluista tai esimerkiksi kieltää lapsensa osuuden selvitetävään kiusaamistapaukseen.

Mikäli tällaisten tilanteiden osalta riittävän ohjeistuksen luominen jää työnantajan vastuulle, tämä johtanee hyvin eriytyneisiin käytänteisiin hyvinvointialueiden välillä. Olisikin tärkeää selkiyttää opetuksen järjestäjän vastuuta tilanteissa, jossa oppilas/ opiskelija kieltäytyy opiskeluhoollon palveluista. Näissä tilanteissa korostuu entisestään opiskeluhoollon konsultoiva rooli, ja tällaista konsultaatiota tehtäisiin siis nimettömänä, ilman että siitä muodostuu yksilöasiakkuus oppilashuoltoon.

10) Hyvinvointialue järjestää 1.1.2023 alkaen opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuollon sekä lukioden ja ammatillisen koulutuksen opiskeluterveydenhuollon. Voimassa olevan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 24 §:n mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja kehittää

yhteistyössä Opetushallituksen kanssa edellä mainittuja palveluja. Esityksen mukaan Opetushallitus ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaisivat ja kehittäisivät yhdessä yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella olisi päävastuu edellä mainittujen hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palvelujen ohjauksesta ja kehittämisestä. Pidätekö esityksen mukaista ohjaus- ja kehittämisvastuun muutosta tarkoituksenmukaisena vai tulisiko Opetushallituksen ohjaus- ja kehittämisrooli säilyttää nykyisellään?

Ei, ohjaus- ja kehittämisvastuut tulee säilyttää nykyisellään [On mielestämme tärkeää, että toimintaa koordinoidaan jatkossakin yhteistyössä molemmilta suunnilta. Yksilötyön osalta THL:llä tulisi olla päävastuu, mutta pidämme huolestuttavana sitä, jos Opetushallituksella ei olisi vaikutusmahdollisuutta siihen, miten yksilötyötä kouluissa järjestetään. Yhteisöllinen työ on vahvasti koulun arkeen sidottua työtä, ja sen vuoksi esitämme, että Opetushallitus olisi jatkossa siitä vastuullinen ja näemme tärkeäksi, että myös yksilötyötä ohjataan tiiviisti yhteistyössä.]

11) Mahdolliset muut huomionne esitysluonnoksesta?

Psykologiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua lakiesitykseen ja esittää seuraavaa:

Lakiesityksen lähtökohta, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on jatkossa sekä sote-alueen että kunnan vastuulla, on kannatettava. Yhteisöllinen opiskeluhuoltotyö on opiskeluhuollon sekä koulujen yhteistyönä tapahtuvaa työtä, eikä opiskeluhuolto pysty yksin riittävästi vaikuttamaan koulujen toimintakulttuuriin.

Opiskeluhuollon lähipalveluperiaatteen kirjaaminen lakiin nähdään ehdottoman tärkeänä, jotta opiskeluhuollon läsnäolo kouluyhteisöissä varmistetaan ja yhteisöllinen työ mahdollistetaan. Myös edellisessä lakimuutoksessa ehdotetut sitovat mitoitukset opiskelijamääristä nousevat tärkeään asemaan, jotta pystytään varmistamaan, että hyvinvointialueella varmistetaan riittävä resurssi oppilas- ja opiskeluhuoltoon.

Esityksen mukaan ”Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen jälkeen opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut tulee järjestää ensisijaisesti oppilaitoksissa. Opetuksen ja koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus tarjota tarkoitukseen sopivat tilat. Jos tämä ei ole mahdollista, palvelut tulee järjestää oppilaitosten välittömässä läheisyydessä. Välittömällä läheisyydellä tarkoitettaisiin kohtuullista kävelymatkaa oppilaitoksesta kuten samalla kiinteistöllä sijaitsevaa rakennusta.” Mielestämme laissa tulisi kuitenkin säätää, että opiskeluhuollon palvelut tulisi esityksestä poiketen järjestää oppilaitoksissa, sillä toimitilat oppilaitoksen ulkopuolella hankaloittavat mahdollisuuksia laissa säädetyn yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen: opiskeluhuollon toimijoiden tulisi olla mukana oppilaiden ja opiskelijoiden arjessa, heitä tulisi voida kohdata koulun tai oppilaitoksen käytävillä ja toisaalta heidän tulisi voida päästä havainnoimaan oppilaiden tai opiskelijoiden toimintaa ja arkea. Lisäksi toimitilat oppilaitoksen ulkopuolella hankaloittavat merkittävästi oppilaille määriteltäviä oikeutta hakeutua itse palveluiden piiriin: nykytilanteessa moni oppilas ohjautuu opiskeluhuollon palveluihin tulemalla suoraan kohtaamaan työntekijöitä. Pienempien oppilaiden osalta toimitilojen etäisyys edellyttää lisäksi yksilökäynneille saattajan, mikä on aina pois lähtökohtaisesti oppimisen tueksi kohdistetusta avustajaresurssista. Eli lakiin jätetty mahdollisuus vaarantaa toisaalla laissa lähtökohtana olevan lähipalvelun, koska monissa kunnissa kärsitään kouluissa ja oppilaitoksissa tilapulasta. Kun toiminta siirtyy hyvinvointialueiden vastuulle, on tärkeää vahvasti korostaa kuntien velvollisuutta riittävien tilojen järjestämistä kouluissa sekä oppilaitoksissa.

Ohjaamiskäytäntöihin sekä kirjaamiseen ehdotetut muutokset näemme hyvinä. Ohjaus oppilashuollon palveluihin vain oppilaan/opiskelijan suostumuksella lisää osallisuuden kokemusta, jolloin opiskeluhuollon työ helpottuu. Myös oppilashuoltokertomuksen kirjaamisen rajaaminen nähdään hyvänä asiana; opiskeluhuollon työntekijät kirjaavat kuitenkin järjestelmiin tarkemmat tiedot ja kokonaisuudessaan on riittävää, että opiskeluhuoltokertomuksiin rajataan vain välttämättömien ja tarkkaan rajattujen tietojen kirjaus.

Lakiesityksen mukaan Opetushallituksen ohjausvelvoite yksilökohtaisen opiskeluhuollon osalta siirtyisi vahvemmin THL:n vastuulle, ja yhteistyötä ei varsinaisesti edellytettäisi, vaan siitä voisi tehdä. Tämä aiheuttaa huolta siitä, että yksilökohtaisen opiskeluhuollon toimintaperiaatteet alkavat muistuttamaan muita terveystalvaeluita ja medikalisaatio lisääntyy. Jos koulut kokevat, että eivät saa opiskeluhuollosta enää samanlaista tukea kuin ennen, sivistystoimeen saatetaan palkata muiden ammattiryhmien edustajia tekemään opiskeluhuollon nykyisiä hyvinvointia edistäviä työtehtäviä. Tämä taas saattaa johtaa siihen, että koulut eivät enää tarjoa opiskeluhuollolle työhuoneita (koska ne tarvitaan muuhun käyttöön), ja sen kautta opiskeluhuollon työntekijöiden tuntuma koulujen arkeen alkaa heiketä. Kaikki psykologin tekemä yksilötyö ei ole terveydenhuoltoa, eikä kuraattorin sosiaalihuoltoa (esim. opettajan konsultaatio ja työn tukeminen koskien yksittäisen opiskelijan koulunkäyntiä). Esitämme, että opiskeluhuollon yksilötyön osalta ohjausvastuu olisi jatkossa Opetushallituksen ja THL:n yhteisellä vastuulla.

Lakiesityksessä pohditaan, että opiskeluterveydenhuollon henkilöstön tulisi olla perehtynyt nuorten ja nuorten aikuisten kehitysvaiheeseen. Tämä sama koskee opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin palveluita – on tärkeää taata jatkuvuus saman ikäryhmän parissa ja tutuilla kouluilla. Huolena on, että hyvinvointialue saattaa siirtää työntekijöitä koululta toiselle tai työskentelemään toisen kunnan alueelle. Ihan yhtä tärkeää kuin tietyn ikäryhmän erityiskysymysten hallinta on omien vastuukoulujensa toimintakulttuurin tuntemus. Sitovat mitoitukset sekä painopisteen pitäminen yhteisöllisessä työssä varmistavat, että rekrytointihaasteiden edessä työntekijöitä ei siirrellä hyvinvointiyhtymän sisällä hoitamaan liian suuria työalueita, mikä voisi entisestään lisätä psykologien rekrytointivaikeuksia.

Yleisesti ottaen esityksessä korostuu kielteinen kuva nykyisen opiskeluhuollon tilasta ja siinä tuodaan esille huolia, jotka näkemyksemme mukaan eivät vastaa täysin todellisuutta. Monin osin nykyiselläkin oppilas- ja opiskeluhuolto toteutetaan ammattitaitoisesti ja laadukkaasti, mikäli oppilasmäärät suhteessa työntekijöihin ovat kohtuulliset. Näemmekin, että oppilas- ja opiskeluhuollon nykyisenä ja kasvavana ongelmana on henkilöstön ja erityisesti psykologien saatavuus. Huonot työehdot, kuten työn vaativuuteen nähden alhainen palkkaus, liian laajat työalueet (erityisesti hyvinvointialueiden sisällä mahdollisesti tapahtuvat työntekijöiden siirtelyt) ja työnantajien haluttomuus kustantaa asiantuntijoiden tarvitsemaa täydennyskoulutusta aiheuttavat työntekijäpulaa ja kohtaanto-ongelmaa, jossa psykologit hakeutuvat muualle ja muille sovellusaloille tai valitsevat yksityisen sektorin tai yrittäjyyden. Tällä hetkellä koulupsykologeja on puuttunut monilta pienemmiltä paikkakunnilta ja isommatkin paikkakunnat ovat alkaneet kärsiä hakijoiden vähäisyydestä. Mikäli tasavertaisten palvelujen takaamiseksi nykyisiä työntekijöitä aletaan siirrellä hyvinvointialueen sisällä toimipisteestä toiseen, se vaarantaa opiskeluhuollon toteutumisen lain määräämällä, yhteisölliseen työhön keskittyvällä tavalla. Lisäksi se on ristiriidassa esitettyihin

oppilasmitoituksiin nähden sekä vähentää entisestään psykologien halukkuutta koulupsykologityöhön hakeutumiseen. Kaiken kaikkiaan esityksestä puuttuvat täysin konkreettiset keinot ja valtion ohjaus, mitkä voisivat auttaa vastaamaan tämänhetkiseen rekrytointipulaan koulupsykologeista ja lääkäreistä. Vaikka kunnat ja tulevaisuudessa hyvinvointialueet työnantajina vastaavat itse työntekijöiden palkkaamisesta ja työehdoista, on lain kautta tulevilla mitoituksilla ja valtion ohjauksella ja painopisteiden esiin nostamisella keskeinen rooli, kun työnantajat pohtivat työntekijöiden palkkaamista.

Vähäkangas Katja
Suomen Psykologiliitto